

SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA

FLAIRE DE XOCOLATA DESFETA

Joan Antoni Baron, juny 2010

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
Material per al docent i l'alumnat

Alba Ambrós i Míriam Turró
Membres del grup ARA

aplicació de la recerca per a l'aula
didàctica de la llengua i la literatura

Trobareu més seqüències a la pàgina web del grup:
www.ub.edu/aradll

Informació per al docent

Objectius específics. Al final de l'activitat, l'alumnat hauria de ser capaç de:

- Comprendre un text narratiu breu mitjançant diverses estratègies de lectura.
- Revisar i aprofundir les categories gramaticals mitjançant la classificació i el jocs lingüístics.
- Traduir visualment l'escena principal del relat (el nus) amb l'ús de les TIC.

Joan Antoni Baron, juny 2010

Nivell recomanat: 1r i 2n d'educació secundària

Durada: 3 hores

Cinc cèntims sobre l'obra escollida:

La proposta que presentem per treballar relats breus al primer cicle d'educació secundària gira al voltant d'un relat de cent onze paraules, amb el qual Joan Lluís-Lluís inicia els seus exercicis d'estil en l'obra *Xocolata Desfeta* (La Magrana, 2010). Imitant el que ja va fer l'escriptor francès Queneau a *Exercices de style* (Gallimard, 1947), Joan Lluís-Lluís ens posa la xocolata a la boca amb una proposta de cent vint-i-tres textos combinant diferents estils i gèneres, que posen a prova la imaginació i la plasticitat de la llengua catalana. Els textos que hem escollit per treballar estan pensats per a l'alumnat de primer cicle. Un dels trets lloables de l'obra és la qualitat literària amb la qual fa aiguabarreig d'obres i autors literaris, pintors, cantautors, etc.

Per si teniu ganes de saber més coses del llibre, us recomanem que llegiu la ressenya de Florenci Salesas: <http://florencisalesaspla.blogspot.com.es/2010/02/xocolata-desfeta-de-joan-lluís-lluís.html>

Orientacions metodològiques:

Aquesta seqüència està pensada per introduir l'alumnat a la lectura i comprensió d'històries breus, atès que afavoreixen el treball d'estratègies lectores. Està formada per tres activitats principals amb subapartats que es podrien realitzar en sessions de 50 o 60'.

El procediment que seguirem per treballar les activitats responen a la tríada d'activar els coneixements previs abans de la lectura, comprendre el que diu el text (activitats 1 i 2) i fer una interpretació del contingut (activitat 3).

Per començar, activarem els coneixements previs fent preguntes sobre les xocolateries i, en la mesura que sigui possible, ho contextualitzarem a Barcelona i a la zona del carrer Petritxol. Preguntarem els gustos que tenen i si acostumen a menjar-ne. Després el professor/a llegeix en veu alta la història, tot fent-ne una lectura dramatitzada. Aquesta modalització és important per tal de mostrar un exemple als alumnes. Deixem uns minuts per tal que s'ho preparin i els demanem que en petits grups (3 o 4) llegeixin el text en veu alta. Si escau, es pot representar davant la classe. A partir d'aquí, es poden iniciar els exercicis en parelles. Aconsellem que es vagin corregint quan s'acabin tots els diferents apartats d'una activitat.

La primera activitat se centra a reconèixer el tipus de text de què es tracta i les seves característiques textuais per tal d'afavorir-ne la comprensió. En aquest cas, és important explicitar l'estratègia de la **inferència per comprendre que tracta el gènere del suspens**. A mesura que anem llegint se'ns plantegen més preguntes i no se'ns dona cap resposta. És com un joc de pistes que ens convida a imaginar-nos què ha passat i com pot continuar la història. Per tant, cal verbalitzar com arribem a aquesta conclusió. El fet que estigui narrat en primera persona i combina l'estil directe ho afavoreix clarament.

La segona activitat parteix d'un joc lingüístic per repassar i consolidar aspectes morfològics. Hi ha exemples de suport per fer-ho, però altra volta recomanem que el docent verbalitzi com es pot fer.

La darrera activitat treballa l'estratègia de la traducció visual a dues vinyetes per tal d'aprofundir en la comprensió i la interpretació. Per realitzar-ho, ens servirem dels recursos TIC, ja que es demana que l'escenari de les dues vinyetes que cal fer sigui real. En funció del coneixement i domini que l'alumnat tingui dels recursos que proposem, el docent haurà de mostrar-ho prèviament i ajudar-los. La precisió en la traducció visual de tots els detalls ens donarà un indicador del grau de comprensió que els estudiants tenen de la història.

Indicacions per a l'avaluació formativa:

L'avaluació formativa consistirà en la realització de les activitats i la posada en comú que es vagi fent per grups. La darrera activitat, per les característiques que té, pot servir com a activitat de síntesi de la comprensió del relat.

Consignes orals:

Les que s'han comentat abans sobre l'activació dels coneixements previs i la lectura en veu alta del text. Tot el que trobareu escrit està pensat per a què l'alumnat ho pugui anar fent de manera autònoma. Les posades en comú dels exercicis seran importants per fer-ne el seguiment.

Textos:

El relat breu sobre el qual proposem la seqüència és el següent:

RELAT (p. 15)

Com cada primer dijous de mes, anava a prendre una xocolata desfeta al carrer Petritxol. Però no vaig poder anar més lluny de la botiga de paraigües del número disset, ja que una noia em va aturar, amb l'aire malhumorat. Era força bonica, duia els cabells llargs i negres i una arracada al nariu esquerre. Va cridar: "Jo també sóc de Cassà de la Selva" i, sense deixar-me temps per contestar, va treure un ganivet de la seva bossa i va clavar-me'l a la panxa. Em vaig despertar dos dies més tard, a l'hospital. Prop meu, un policia d'uniforme semblava vigilar-me. La seva primera pregunta va ser: "Somreia, mentre us apunyalava?"

Seqüència per a l'alumnat

Les activitats d'aquesta tasca t'ajudaran a comprendre un text narratiu breu mitjançant diverses estratègies de lectura i també faràs un repàs de continguts morfològics.

Primera sessió:

---

1. Llegeix el relat següent de Joan Lluís-Lluís, de l'obra *Xocolata Desfeta*, i després realitza les activitats proposades:

RELAT

Com cada primer dijous de mes, anava a prendre una xocolata desfeta al carrer Petritxol. Però no vaig poder anar més lluny de la botiga de paraigües del número disset, ja que una noia em va aturar, amb l'aire malhumorat. Era força bonica, duia els cabells llargs i negres i una arracada al nariu esquerre. Va cridar: "Jo també sóc de Cassà de la Selva" i, sense deixar-me temps per contestar, va treure un ganivet de la seva bossa i va clavar-me'l a la panxa. Em vaig despertar dos dies més tard, a l'hospital. Prop meu, un policia d'uniforme semblava vigilar-me. La seva primera pregunta va ser: "Somreia, mentre us apunyalava?"

a) Com creus que pot continuar la història?

b) A quin tipus de relat diries que pertany?

a) amor   b) policíac   c) aventura   d) suspens

c) En quina persona està narrat? Posa algun exemple que ho mostri. Quin efecte produeix aquest tipus de narració?

d) Escull l'opció correcta que respon a l'estructura narrativa del text:

- a. Plantejament (1a i 2a oració), Nus (3a i 4a oracions), Desenllaç (5a, 6a i 7a oració)
- b. Plantejament (1a oració), Nus (2a, 3a i 4a oracions), Desenllaç (5a, 6a i 7a oració)
- c. Plantejament (1a i 2a oració), Nus (3a, 4a, 5a, 6a i 7a), Desenllaç (no n'hi ha)
- d. Plantejament (1a oració), Nus (2a i 3a oracions), Desenllaç (4a, 5a, 6a i 7a)

e) Quin títol posaries al "Relat"? Justifica la teva proposta.

Segona sessió:

---

2. a. Et proposem jugar amb el text. Torna al relat que apareix a la primera sessió; ara es tracta d'elaborar un inventari morfològic. A partir del text original, anota les paraules al costat de cada tipus i aprofita, si escau, per esbrinar el significat d'alguna que desconeguis:

Noms propis:

Substantius:

Verbs:

Adjectius:

Adverbis:

Articles:

Pronoms:

Conjuncions:

Preposicions:

Puntuació:

Després de posar-ho en comú amb els companys, reviseu-ho amb la proposta de text que en fa l'autor. Hi ha algun aspecte que us cridi l'atenció?

INVENTARI

Noms propis: *Petritxol Cassà de la Selva*

Substantius: *dijous mes xocolata carrer botiga paraigües número disset noia aire cabells arracada nariu temps ganivet bossa panxa dies hospital policia uniforme pregunta*

Verbs: *anar (x9) prendre poder aturar ser (x3) dur cridar deixar contestar treure clavar despertar semblar vigilar somriure apunyalar*

Adjectius: *cada primer desfeta malhumorat força bonica llargs negres esquerrer dos primera*

Adverbis: *com no més (x2) lluny també tard prop*

Articles: *del una (x3) al (x2) la (x4) l' (x2) els un (x2)*

Pronoms: *em (x2) jo me (x3) seva (x2) 'l (x2) meu us*

Conjuncions: *però ja que i (x4) mentre*

Preposicions: *a (x3) de (x5) d' amb sense per*

Puntuació: *, (x9) . (x6) “ (x2) “ (x2) : ?*

2.b. Podem jugar amb els mots que hi ha en una oració. Si n'escrivim una en què no hi figurin noms, fem una **liponímia**. Per exemple: “Sí, mensualment vaig a xocolatar, caminant molt barceloní”.

Si escrivim una oració sense verbs, estem parlant de **lipoverb**. Per exemple: “Degustació impacient de xocolata desfeta cada primer dijous de mes al carrer Petritxol”.

T'hi animes a continuar? Escull una de les dues opcions explicades anteriorment per reescriure dues frases més del relat treballat durant la primera sessió.

1) Reescriu dues oracions del text sense noms (faràs una liponímia).

Proposta:

2) Reescriu dues frases sense verbs (lipoverb).

Proposta:

Mira la proposta que fa Joan Lluís-Lluís, autor del text.

LIPONÍMIA (p. 39)

Sí, mensualment vaig a xocolatar, caminant, molt barceloní. Per què, doncs no vaig poder anar gaire lluny i, paraigüer, vaig haver d'aturar-me al dissetè? Aquella qui m'obstaculitzava era força bonica, cabelluda, nasalment enjoiada. Enfurismada, cridava: “Sóc cassanenca, i selvàtica també”. Aviat va agredir-me, però, molt blancament armada, i jo, silenciós, abans de poder respondre, vaig caure, foradat.

Em vaig despertar molt més tard, ajagut i hospitalitzat. De seguida vaig sentir-me vigilat, interrogat policíacament. Però ni tan sols esforçant-me no podria recordar-me si s'havia fumut mentre em danyava.

LIPOVERB (p. 40)

Degustació impacient de xocolata desfeta cada primer dijous de mes al carrer Petritxol. Aquell dia, però, aturada obligatòria i involuntària a la botiga de paraigües del número disset, per culpa d'una noia d'aire malhumorat. Força bonica, això sí, amb cabells llargs i negres i una arracada al nariu esquerre. Un crit seu: "Jo i Cassà de la Selva!" i, sense més dilació, moviment punxant i peremptori del seu ganivet cap a la meva panxa.

Retorn a la consciència dos dies més tard, a l'hospital. Prop meu, vigilància aparent d'un policia d'uniforme. Una pregunta de l'agent: "Somriure femení durant la perforació?"

Tercera sessió:

---

3. Dibuixem el nus de la narració en dues vinyetes. En aquesta darrera tasca et proposem que, amb l'ajut de les tecnologies i des altres companys, dibuixis l'escenari del nus del relat, afinant al màxim a la seva localització real en el territori. Per on comencem?
  - a) Usa el *google Earth* per localitzar els espais que surten al relat. Comença cercant el C/ Petritxol de Barcelona. Al n. 17 veuràs que no hi ha una casa de paraigües, sinó un altre edifici. Quin és?
  - b) Prop del n. 17 hi ha una xocolateria molt famosa a Barcelona, on s'hi fan llargues cues per prendre una tassa de xocolata amb xurros. El nom comença per la lletra *p*. A quina granja ens referim? Mira d'aconseguir una fotografia o captura del carrer on es vegi també la xocolateria. Per començar, ja tens l'escenari on ocorre el nus de la història.
  - c) El que heu de fer a continuació en grups de 3 o 4 és dibuixar manualment, o cercant imatges per Internet, els personatges que surten a la història i traduir el que diu el text en imatges, en dues vinyetes. Recordeu que l'escenari ha de ser real. De manera opcional, podeu fer servir el programa thinglink.